

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA

PRZEGLĄD MIESIĘCZNY

Nr. 7

LIPIEC 1931

ROK VI.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE W CZERWCU 1931 R.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Położenie gospodarcze Polski w czerwcu nie wykazuje w porównaniu z miesiącem poprzednim poważniejszych zmian. Zwiększone zapotrzebowanie gotówki, przede wszystkim jak zwykle w okresie przednowkowym ze strony rolnictwa, jak również wzmożona wstrzeźliwość instytucyj finansowych, które pod wpływem doniosłych wydarzeń na rynkach zagranicznych dążyły do utrzymania płynności na wysokim poziomie spowodowały pewien wzrost ciasnoty na rynku pieniężnym. Jednakowoż ultimo półroczne przeszło dla banków bez większych trudności; wypłacalność klienteli bankowej wykazała pewną poprawę, co w dużej mierze jest skutkiem stosowanej od pewnego czasu selekcji kredytobiorców.

Działalność kredytowa Banku Polskiego wzrosła w czerwcu, co spowodowało lekki wzrost obiegu banknotów. Banki państwowe rozwijały w dalszym ciągu swe operacje kredytowe.

Zapotrzebowanie gotówki pochodziło, jak już było zaznaczone, w dużej mierze ze strony rolnictwa w związku z przypadającymi płatnościami rat od pożyczek i kredytów na rejestrowy zastaw zboża oraz zbliżającymi się żniwami. Bliiskość tych ostatnich a przeto i spodziewane pojawienie się w krótkim czasie zbóż nowego zbioru spowodowały na rynku spadek cen oraz osła-

bienie obrotów. Warunki zbytu produktów hodowlano-zwierzęcych uległy również w miesiącu sprawozdawczym pewnemu pogorszeniu.

W górnictwie węglowym po trwającym kilka miesięcy spadku nastąpił wzrost wydobycia zarówno w porównaniu z miesiącem poprzednim jak i z czerwcem r. ub. Zbyt węgla wykazał również pewien wzrost i to zarówno na rynku krajowym jak i w eksporcie. W przemyśle naftowym wydobycie ropy utrzymało się na tym samym poziomie, podczas gdy wytwórczość rafinerij wzrosła w porównaniu z majem. Położenie przemysłu hutniczego nie doznało w czerwcu większej poprawy. Wytwórczość wyrobów walcowanych wykazała dalszy wzrost, podczas gdy produkcja surówki i stali zmniejszyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Wywóz wyrobów hutniczych zagranicę zwiększył się w dalszym ciągu. Wytwórczość hut cynkowych i ołowianych nieco się zmniejszyła. Wywóz natomiaszt cynku a przede wszystkim ołowiu pod wpływem poprawy cen na rynkach zagranicznych poważnie wzrósł.

Stan zatrudnienia przemysłu włókienniczego w związku z ukończeniem produkcji na sezon letni oraz rozpoczynającym się okresem urlopów robotniczych wykazał w czerwcu pewne zmniejszenie. W okręgu białostockim i bielskim zaznaczyło się lekkie ożywienie obrotów. Położenie przemysłu metalowo-maszynowego pozostało

naogół bez zmiany, w nielicznych tylko działach dało się zauważyć pewne ożywienie. Stan zatrudnienia innych gałęzi przemysłu przetwórczego nie wykazuje naogół większych zmian w porównaniu z miesiącem poprzednim. W dziale przemysłów spożywczych stwierdzić można wzrost sprzedaży cukru na rynku krajowym przy równoczesnym spadku eksportu oraz zmniejszenie obrotów w młynarstwie. W przemyśle nawozów sztucznych panował nadal zastój, rolnicy bowiem powstrzymują się przed żniwami od zakupów nawozów na sezon jesienny. W przemyśle mineralnym w związku z ożywieniem się ruchu budowlanego zaznaczyła się lekka poprawa stanu zatrudnienia.

W handlu wewnętrznym za wyjątkiem nielicznych działów nastąpił w czerwcu spadek obrotów. Obroty handlowe z zagranicą zmniejszyły się również zarówno w eksporcie jak i w imporcie. Dodatkowo saldo bilansu handlowego zwiększyło się w czerwcu.

Ilość bezrobotnych wykazała w czerwcu dalszy spadek, silniejszy niż w dwóch poprzednich miesiącach.

RYNEK PIENIĘŻNY

Pieniądz i kredyt. Na międzynarodowych rynkach pieniężnych panowało w czerwcu niezwykle ożywienie, spowodowane doniosłymi wydarzeniami natury gospodarczej i politycznej. Złamaniem się Austriackiego Zakładu Kredytowego posiadającego rozległe afiliacje w krajach Europy środkowej, wywołało powszechny niepokój i wycofywanie lokat z tych krajów przez kredytowe instytucje zagraniczne. Największe zaburzenia wystąpiły na rynku niemieckim, z którego wycofywanie kredytów zagranicznych (głównie francuskich i amerykańskich) i ucieczka kapitałów krajowych osiągnęły takie rozmiary, że Bank Rzeszy straciwszy ze swej rezerwy kruszczo - walutowej około 1,4 miljarda RM. musiał uciec się do pomocy innych banków emisyjnych, aby utrzymać przepisane minimum pokrycia. Znaczniejszy odpływ dewiz zaznaczył się również w innych krajach środkowej Europy, w wyniku czego nastąpiło podwyższenie oficjalnej stopy dyskontowej banków emisyjnych w Austrii z 5 na 6% (6.VI.) a później na 7½% (15.VI.), w Niemczech z 5 na 7% (13.VI.), na Węgrzech z 5½ na 7% (15.VI.) oraz w Jugosławii z 5½ na 6½% (29.VI.). Natomiast we Francji, Anglii i Stanach Zjednoczonych wzrosła podaż pieniądza krótkoterminowego wskutek wspomnianych zdarzeń, sprowadzając stawki procentowe do niebywale niskiego poziomu; w Londynie za pieniądz dzienny płacono 1 — 1½%, w Paryżu ¾%, a New Yorku 1%, prywatna stopa dyskontowa od weksli towarowych wynosiła w Londynie około 2%, w Paryżu oficjalnie 1⅓%, faktycznie 1%, w New Yorku 1¾%. Na

rynkach walutowych silnym wahaniem uległ kurs marki niemieckiej, wywołując poważne przesunięcia w stanie zapasów złota, posiadanych przez banki emisyjne.

Na giełdach papierów wartościowych panowała aż do trzeciej dekady czerwca tendencja zniżkowa. Dopiero ogłoszenie orędzia Prezydenta Stanów Zjednoczonych w sprawie odroczenia spłat długów wojennych wywołało na wszystkich niemal giełdach silną zwyżkę, która jednak nie zdołała wyrównać strat poniesionych w poprzednim okresie, gdyż już pod koniec miesiąca ustąpiła miejsca tendencji niejednolitej.

Na polskim rynku pieniężnym dały się również odczuć skutki wspomnianych wyżej zdarzeń, aczkolwiek w znacznie mniejszym stopniu niż w innych krajach środkowo-europejskich. Wycofywanie wkładów i lokat z niektórych prywatnych banków polskich, pozostające częściowo w związku z wypadkami w Austrii, trwało również w czerwcu, przyczem ujemny wpływ wywarły zaburzenia na niemieckim rynku walutowym, powodując zwyżkę kursu dolara gotówkowego i odpływ tej waluty zagranicę. W tych warunkach banki były zmuszone do ograniczania kredytów i utrzymywania wysokiego pogołowia kasowego, co spotęgowało ciasnotę na rynku pieniężnym, zwykle najsilniej u nas odczuwaną w okresie przednowkowym. Zapotrzebowanie gotówki ujawniło się najsilniej w rolnictwie w związku z przypadającymi terminami płatności rat od pożyczek długoterminowych i kredytu na rejestrowy zastaw zboża oraz zbliżającymi się żniwami. Wzrosło również zapotrzebowanie kredytów ze strony samorządów na przeprowadzenie robót budowlanych, mających częściowo charakter pomocy dla bezrobotnych. Natomiast w przemyśle i handlu zapotrzebowanie kredytu na cele obrotowe było małe. Pokrywanie zamówień towarowych odbywa się w gotówce, lub wekslami 6-tygodniowymi, które znajdują stosunkowo łatwy zbył w bankach ze względu na możliwość zredyskontowania ich w Banku Polskim.

Banki wywiązały się ze swych zobowiązań na ultimo półroczne bez większych trudności, o czym świadczy m. in. nieznaczne stosunkowo wykorzystanie kredytów redyskontowych w Banku Polskim. Wypłacalność klienteli bankowej naogół doznała poprawy. W Banku Polskim odsetek weksli zaprotostowanych w stosunku do płatnych w czerwcu zmniejszył się znowu, wynosząc 4,01% wobec 4,55% w maju; również w innych bankach protesty zmalały przyczem, jak donoszą nasze Oddziały, odsetek weksli zaprotostowanych zmniejszył się zarówno w odniesieniu do weksli portfelowych jak inkasowych. Okoliczność tę jednak należy przypisać raczej selekcji kredytobiorców, stosowanej szeroko przez banki i rynek dyskontowy, niż ogólnej poprawie wypłacalności.

Działalność kredytowa Banku Polskiego wzrosła w czerwcu. Mianowicie portfel wekslowy zwiększył się o 12,7 milj. do kwoty 553,9 milj. zł., pożyczki lombardowe wzrosły o 6,6 milj. do 83,3 milj. zł., wobec czego łączny stan kredytów wykazuje przyrost o 19,3 milj. zł. Wzrost portfela wekslowego nastąpił głównie wskutek zwiększenia się kredytów rolniczych. Mianowicie portfel weksli rolniczych z terminem płatności ponad 3 miesiące wzrósł o 7,7 milj. do sumy 66,1 milj. zł. Objęty częściowo powyższym portfelem stan kredytów na rejestrowy zastaw zboża zmniejszył się wskutek spłat o 11 milj. do 3,9 milj. zł., natomiast wzrósł stan kredytów siewnych do sumy 15,1 milj. oraz kredytu wiosennego do 6,3 milj. zł. W operacjach biernych Banku nastąpił wzrost rachunków żyrowych o 7,4 milj. do 191,6 milj. zł.; z tej kwoty na rachunki Skarbu Państwa przypada 36,6 milj., na inne rachunki 155 milj. zł.

Wskutek wzrostu kredytów zwiększył się obieg biletów Banku o 7,6 milj., osiągając na koniec czerwca sumę 1.230 milj. zł. Równocześnie zwiększył się nieco zapas złota, wynosząc 567,8 milj. zł., zaś zapas walut i dewiz (zaliczonych i niezaliczonych do pokrycia) zmniejszył się o 5,9 milj. zł. do kwoty 349,6 milj. zł. Stosunek procentowy pokrycia biletów w obiegu i natychmiast płatnych zobowiązań Banku zapasami kruszcowo - walutowymi wynosił w końcu czerwca 53,22% (13,22% ponad pokrycie statutowe), zaś pokrycie samem złotem 37,85% (7,85% ponad pokrycie statutowe). Całkowity obieg pieniężny zwiększył się w czerwcu o 9,4 milj. do sumy 1.468,5 milj. zł.; z tej sumy przypada na bilety Banku Polskiego 1.230 milj., na bilon 236 milj. i na bilety Skarbu Państwa 2,5 milj. zł.

W bankach prywatnych kurczenie się operacji trwa w dalszym ciągu. Bilans łączny wszystkich banków w Polsce (zestawiony przez Komisariat Bankowy Ministerstwa Skarbu) wykazuje w maju zmniejszenie się wkładów terminowych i oszczędnościowych o 26,6 milj. do 547,6 milj. zł. oraz bezterminowych o 24,6 milj. do 474,9 milj. zł. Kredyty krótkoterminowe zmniejszyły się ogółem o 55,6 milj. do sumy 1.698,2 milj. zł., przy czym redukcji uległ kredyt dyskontowy i w rachunkach bieżących, natomiast stan pożyczek terminowych nieznacznie się zwiększył. Spłata kredytów zagranicznych przybrała w maju na intensywności: zadłużenie w bankach zagranicznych (Banki „Nostro” zagraniczne) zmniejszyło się o 10 milj. zł. i wynosiło na koniec maja 337,8 milj. zł., osiągając najniższy stan w ostatnich dwóch latach. Pogotowie kasowe zwiększyło się i wynosiło na koniec maja 82,1 milj. zł.

Banki państwowe zwiększyły w czerwcu działalność kredytową. W Banku Gospodarstwa Krajowego kredyty gotówkowe zwiększyły się o 13,5 milj. do sumy 1.028,6 milj. zł., zaś pożyczki emisyjne (w listach zastawnych i obligacjach)

o 2,6 milj. zł. do 762,6 milj. zł. Łączny stan wkładów i lokat wraz z rachunkami specjalnymi Skarbu Państwa zwiększył się o 5,2 milj., osiągając sumę 857,9 milj. zł. Z pośród wkładów wzrost wykazały wkłady terminowe, natomiast zmniejszyły się wkłady bezterminowe.

W Państwowym Banku Rolnym kredyty gotówkowe z funduszków własnych i administrowanych wzrosły łącznie o 6,3 milj. do sumy 625,0 milj. zł., zaś stan pożyczek emisyjnych (w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych) zwiększył się o 7,9 milj. do 337,6 milj. zł. Wkłady i lokaty zmniejszyły się o 2,3 milj. do 151,6 milj. zł., natomiast stan funduszków administrowanych wykazuje wzrost o 1,5 milj. do 410,4 milj. zł.

Przyrost wkładów w instytucjach oszczędnościowych zmniejszył się w czerwcu. Stan wkładów oszczędnościowych w P. K. O. nie uległ zmianom w ciągu czerwca i wynosił na koniec tego miesiąca łącznie z wkładami zwaloryzowanymi 304,4 milj. zł. W komunalnych kasach oszczędności wkłady oszczędnościowe wzrosły w maju o 8,4 milj., osiągając z końcem tego miesiąca sumę 558,4 milj. zł.

Dewizy. Na rynku dewizowym panowała w czerwcu mocna tendencja dla wszystkich niemal walut, co przypisać należy częściowo wynikiem sezonowym (ruch turystyczny), głównie zaś zaburzeniom na sąsiednich rynkach walutowych i spłatam kredytów zagranicznych. Znaczniejszą poprawę uzyskały przekazy na Belgię, Amsterdam, Wiedeń i Medjolan. Franki francuskie, na które popyt wzrósł w związku z wystawą kolonialną, osiągnęły najwyższy kurs w połowie miesiąca, później osłabły; również franki szwajcarskie były notowane pod koniec miesiąca niżej od kursu z końca maja. W związku ze zwykłą kursu dolara na giełdzie berlińskiej wzrosło silnie zapotrzebowanie na banknoty dolarowe; w obrotach prywatnych dolar gotówkowy zwykował z 8.917 na początku miesiąca do 8.975 w połowie, poczem osłabł do 8,96, podczas gdy oficjalnie był notowany po 8,95 zł. na 1 dol. Całe zapotrzebowanie pokrywał Bank Polski. Kurs czeków dolarowych został przejściowo podwyższony z 8,908 do 8,924, pod koniec miesiąca był notowany po 8,918.

Papiery wartościowe. Na rynku papierów procentowych obroty w czerwcu zmalały przy dość dużych wahaniach kursów. W pierwszych dwóch dekadach miesiąca zainteresowanie papierami lokacyjnymi objawiło się tylko w działach premjowych pożyczek państwowych; inne papiery przy zwiększonej podaży kształtowały się niżkowko. W trzeciej dekadzie czerwca nastąpiła ogólna poprawa kursów tak, iż w wyniku jej większość papierów wykazuje zyski w porównaniu z końcowymi notowaniami okresu poprzedniego. Z pośród pożyczek państwowych

zwyżkowały 6% dolarowa (z 72,5 do 74), 7% stabilizacyjna (z 77,5 do 81), 4% inwestycyjna (z 82 do 85,5) i 3% budowlana (z 38 do 39); zniżkowały: 5% konwersyjna (z 48 do 46,5) oraz 10% kolejowa (z 105,25 do 104). Listy zastawne wzmocniły się również w końcu miesiąca, nie zdołały jednak wyrównać strat poniesionych w tygodniach poprzednich. Większym zainteresowaniem cieszyły się listy zastawne prowincjonalnych towarzystw kredytowych dzięki swej wysokiej rentowności. Listy zastawne i obligacje banków państwowych notowane były po kursach niezmiennych.

Na rynku akcyjnym obroty były bardzo małe, a brak zainteresowania spowodował, że wiele papierów nie notowano w okresie sprawozdawczym. Tendencja zniżkowa trwała do trzeciej dekady czerwca; później, zapewne pod wpływem wyżki na giełdach zagranicznych, wzrosło zainteresowanie akcjami we wszystkich ważniejszych grupach, doprowadzając do wyżki kursów o kilka punktów. Akcje Banku Polskiego obniżyły się w połowie czerwca do 114, a pod koniec miesiąca poprawiły się do 118. Z innych akcji bankowych notowano Bank Handlowy po kursie 100. W dziale metalurgicznym większość papierów zyskała nieznaczną poprawę w porównaniu z końcem maja (Lilpop z 16,75 do 17,50, Modrzejów z 5,50 do 5,75, Ostrowiec z 36,75 do 37). W innych działach zwyżkowały akcje Warszawskiego Tow. Fabryk Cukru (z 23 do 25), natomiast straty poniosły: Wysoka (z 110 do 90) i Węgiel (z 24 do 20).

Na giełdach prowincjonalnych dokonywano tylko sporadycznych transakcyj przy kursach zniżonych.

Budżet Państwa. Dochody Skarbu Państwa wyniosły w czerwcu 175,8 milj. zł., wykazując w porównaniu z majem spadek o 23,8 milj. zł. Wydatki wzrosły o 7,3 milj., wynosząc 219,4 milj. zł., wobec czego czerwiec wykazał przewyżkę wydatków nad dochodami w wysokości 43,6 milj. zł. Dochody zmniejszyły się w dziale danin publicznych (o 14,8 milj.), ceł (o 1,3 milj.), monopolów (o 7 milj.) oraz przedsiębiorstw (o 0,7 milj. zł.), zaś wydatki wzrosły wskutek przypadających w czerwcu płatności rat od niektórych pożyczek państwowych.

Od początku bieżącego roku budżetowego (kwiecień — czerwiec) dochody Państwa wynosiły 604,5 milj., a wydatki 681,3 milj. zł.; w tym samym okresie poprzedniego roku budżetowego dochody wynosiły 683,3 milj., zaś wydatki 680,6 milj. zł.

Niedobory budżetowe Skarb Państwa pokrywa z rezerw nagromadzonych w okresie nadwyżek budżetowych. W celu utrzymania równowagi budżetowej rząd wydał szereg zarządzeń oszczędnościowych w zakresie wydatków rzeczowych i osobowych, a m. in. zmniejszył upo-

sażenie urzędników w administracji i przedsiębiorstwach państwowych; zmniejszenie wydatków pozwoli rządowi utrzymać równowagę budżetu bez potrzeby zaciągania pożyczek lub zwiększania ciężarów podatkowych.

ROLNICTWO

Ziemioplody. Zboża. W położeniu światowych rynków zbożowych nie zaszły w miesiącu sprawozdawczym żadne poważniejsze zmiany, to też ceny pszenicy i żyta wykazywały niewielkie tylko wahania. Po okresie lekkiej wyżki w połowie miesiąca zaznaczył się ponowny spadek notowań do poziomu naogół nieco niższego niż w miesiącu poprzednim. Na rynkach środkowo-europejskich w związku ze zbliżaniem się żniw panował spokój. Ceny jęczmienia i owsa wykazywały nieco większe wahania. Na rynku niemieckim zwłaszcza uległy notowania tych dwóch zbóż dość znacznemu spadkowi.

Na rynku krajowym bliski termin nowych zbiorów, które oceniane są naogół jako lepsze od przeciętnych, a w najgorszym razie jako przeciętne, spowodował dość silne osłabienie cen wszystkich zbóż za wyjątkiem jęczmienia browarnianego, którego wogóle nie notowano.

Obroty w handlu zbożowym były słabe. Transakcyj nowem zbożem prawie nie zawierano wobec niepewności co do kształtowania się cen po zbiorach. Co zaś do handlu zagranicznego ziemioplodami wywóz pszenicy zwiększył się o blisko 1 tys. tonn, podczas gdy dla trzech pozostałych zbóż wykazał on lekki spadek. Dość silny spadek nastąpił w wywozie mąki pszennej i żytniej.

Za pierwsze 11 miesięcy bieżącego roku gospodarczego (sierpień — czerwiec) obroty handlu zagranicznego w zakresie czterech głównych zbóż i mąki przedstawiają się jak następuje (w tonnach):

	Przywóz		Wywóz	
	1930/31	1929/30	1930/31	1929/30
Pszenica	2.305	11.083	78.698	11.929
Żyto	16	806	270.661	300.142
Jęczmień	36	112	126.773	256.880
Owies	6	2.963	6.271	75.328
Mąka pszenna i żytnia *)	1.490		88.620	16.283

W dniu 30 czerwca wygasła umowa żytnia z Niemcami, będąca podstawą działania polsko-niemieckiej komisji żytniej w Berlinie. Wobec nieodnowienia tej umowy, Rząd Polski wspólnie z handlem zbożowym przystąpił do organizacji samodzielnego aparatu eksportowego polskiego. Na skutek tych starań zostało utworzone na początku lipca „Biuro Sprzedaży Zagranicę Żyta i Pszenicy”, które ma za zadanie

reprezentowanie handlu powyższymi ziemio-
płodami na terenie zagranicznym oraz w pew-
nej mierze regulowanie cen i podaży zboża
przeznaczonego na eksport.

Stan zasiewów. Według zebranych przez
Główny Urząd Statystyczny danych warunki
atmosferyczne panujące w czerwcu przyczyni-
ły się w znacznej mierze do poprawy stanu za-
siewów, a w szczególności pszenicy i żyta. We-
dług tych danych stan zasiewów na początku
lipca przedstawiał się jak następuje (w stop-
niach kwalifikacyjnych: 5-wyborowy, 4-dobry,
3-średni, 2-mierny i 1-zły):

	5 VII 1931	15 VI 1931	5 VI 1931	5 VII 1930
Pszennica ozima	3,6	3,4	3,4	3,9
Żyto ozime . .	3,1	3,0	2,9	3,7
Jęczmień jary .	3,2	3,2	3,3	2,8
Owies	3,1	3,2	3,3	2,5

Przewidywanie na podstawie dostępnych w
chwili obecnej danych wyniku tegorocznych
zbiorów jest prawie niemożliwe, gdyż stan
zboż, wykazuje bardzo silne różnice w grani-
cach częstokroć tego samego gospodarstwa.

W związku z poprawą warunków atmosferycznych dojrzwanie zboż zostało przyspieszone, w związku z czym żniwa rozpoczęło o kilka dni wcześniej niż zwykle.

Inwentarz żywy. Zwyczajka cen bydła zaobserwowana na rynkach krajowych w pierwszej połowie czerwca nie była trwała i już w drugiej połowie miesiąca nastąpił spadek. Jedynie notowania cieląt wykazały tendencję mocniejszą. Wywóz bydła rogatego zmniejszył się dość silnie w porównaniu z miesiącem poprzednim a mianowicie do 1.082 sztuk wartości 457 tys. zł. wobec 1.898 szt. wartości 1.154 tys. zł. w maju. W szczególności spadek ten został wywołany prawie zupełnym ustaniem wywozu do Czechosłowacji oraz spadkiem wywozu do Italji.

Na krajowych rynkach trzody chlewnej w związku ze zmniejszonymi spędami ceny kształtowały się zwyczajowo przez cały prawie miesiąc.

Wywóz trzody chlewnej polskiej na rynek austriacki po lekkim spadku na początku miesiąca utrzymywał się mniej więcej na poprzednim poziomie 8—9 tys. szt. tygodniowo. Wywóz do Czechosłowacji natomiast całkowicie ustał o ile chodzi o świnię żywe, zmniejszył się zaś poważnie dla sztuk bitych.

Ogólny wywóz trzody chlewnej z Polski wyciągał się cyfrą 40.181 szt. wartości 5.109 tys. zł. wobec 41.365 szt. wartości 5.325 tys. zł. w miesiącu poprzednim.

Masło i jaja. Na rynkach maślarskich, zarówno w kraju jak i zagranicą, podaż utrzymywała się na wysokim poziomie przy słabym zainteresowaniu. W związku z tem ceny zniżkowały wykazując następnie tendencję do stabilizacji na osiągniętym niskim poziomie.

Wywóz masła z Polski wykazał w miesiącu sprawozdawczym bardzo silny wzrost, podnosząc się do 1.664 tonn wartości 7.431 tys. zł. wobec 641 tonn wartości 2.996 tys. zł.

Na rynkach jajczarskich spadek cen wywołany przez zwiększoną podaż utrzymywał się w pierwszej połowie czerwca. Następnie jednak zmniejszenie podaży wywołane kurczeniem się produkcji spowodowało pewną poprawę notowań.

Wywóz jaj z Polski zmniejszył się poważnie w porównaniu z miesiącem poprzednim, osiągnąjąc 5.059 tonn wartości 8.908 tys. zł. wobec 8.302 tonn wartości 15.936 tys. zł. w maju.

GÓRNICtwo

Węgiel. Trwający od kilku miesięcy spadek wydobycia węgla kamiennego został w czerwcu zahamowany. Wydobycie węgla w tym miesiącu, według tymczasowych danych, 2.768 tys. tonn wobec 2.677 tys. w maju. Wzrosło również wydobycie węgla w porównaniu z czerwcem ub. r., w którym wynosiło 2.586 tys. tonn. Produkcja węgla w I półroczu r. b. utrzymała się w ogólnej sumie prawie na poziomie r. ub., jak wskazuje poniższe zestawienie (w tys. tonn):

Rejon	I. - sze półrocze	
	1931 r.	1930 r.
Górnośląski	13.398	13.411
Dąbrowski	3.196	3.132
Krakowski	995	974
Razem	17.589	17.517

Ogólna wysyłka węgla kamiennego z kopalń zwiększyła się w porównaniu z majem o 41 tys. do 2.469 tys. tonn, wzrosła bowiem sprzedaż węgla na potrzeby krajowe o 15 tys. do 1.288 tys. tonn i na eksport o 26 tys. do 1.181 tys. tonn. Powyższy dalszy wzrost wywozu węgla zagranicę nastąpił dzięki zwiększeniu się wysyłki do państw sukcesyjnych, głównie na Węgry i do Czechosłowacji oraz do Francji, Italji i Belgji, a z państw północnych do Finlandji. Wywóz węgla do innych krajów, jak o tem świadczy poniższe zestawienie, był mniejszy niż w miesiącu poprzednim (w tys. tonn; za czerwiec dane prowizoryczne):

	VI.1931	V.1931	VI.1930
zbyt ogólny	2.469	2.428	2.326
z tego: zbyt w kraju	1.288	1.273	1.376
eksport	1.181	1.155	950
w tem: Szwecja	258	229	259
Danja	131	190	98
Finlandja	86	54	54
Norwegia	48	112	27
pozostałe kraje			
północne	56	65	43
Gdańsk i węgiel			
okrętowy	61	72	108
Austria	116	116	124
Węgry	32	13	39
Czechosłowacja	77	58	61
Francja	134	89	51
Italja	96	72	36
Belgia	24	22	3
inne kraje	62	63	40

Zbyt węgla w kraju w ciągu I półrocza r. b. wyniósł 8.639 tys. tonn, był więc nieco tylko mniejszy niż w tymże okresie r. ub., w którym osiągnął 8.782 tys. tonn. Wywóz węgla zagranicę wzrósł natomiast dość znacznie gdyż o 867 tys. tonn czyli o 13,3%, osiągając 6,5 milj. tonn, jak wskazuje na to poniższe zestawienie:

	I półrocze			
	1931 r.		1930 r.	
	w tys. tonn	wg	w tys. tonn	w %
kraje północne	3.177	48,9	2.867	50,9
państwa sukcesyjne	1.343	20,7	1.337	23,7
inne kraje	1.553	23,9	859	15,2
Gdańsk i węgiel okrętowy	427	6,5	570	10,2
Razem	6.500	100,0	5.633	100,0

Stosunkowo najwięcej, gdyż o 45%, wzrósł w r. b. wywóz do „innych krajów” głównie do Francji, Italji i Belgji. Powiększył się następnie o 10% eksport węgla do państw północnych, t. j. Szwecji, Danji, Finlandji i Norwegji, i t. p. W związku z tem udział krajów wolnej konkurencji (t. j. Francji, Italji i Belgji) w ogólnym eksporcie węgla kamiennego z Polski zwiększył się do 24%, udział krajów północnych natomiast zmniejszył się nieznacznie, obniżając się z 50,9% w 1930 r. do 48,9%. Spadek ten tłumaczy się wzmożoną w ostatnich miesiącach konkurencją węgla angielskiego i niemieckiego a pozatem zmniejszeniem zapotrzebowania węgla ze strony niektórych działów przemysłu w Szwecji i Norwegji w związku ze strajkami.

Zapasy węgla na zwalach w końcu czerwca wynosiły według tymczasowych danych 2.038 tys. tonn czyli o 18 tys. tonn więcej niż przed miesiącem, były jednak o 100 tys. tonn mniejsze niż przed rokiem.

Ceny węgla wywożonego drogą morską mimo znacznej nadal konkurencji węgla angielskiego i niemieckiego utrzymywały się na poziomie

z maja, wynosząc przeciętnie fob Gdańsk — Gdynia sh. 11 dla węgla górnośląskiego i sh. 10/3 dla dąbrowskiego. Przeladunek w portach po osiągnięciu w maju rekordowej cyfry 906 tys. tonn zmniejszył się w czerwcu w ogólnej sumie do 897 tys. tonn, zmniejszył się bowiem o 22 tys. do 355 tys. tonn przeladunek w Gdyni, gdy w Gdańsku wzrósł o 13 tys. do 542 tys. tonn.

Nafta. Wydobycie ropy naftowej w maju wzrosło w porównaniu z kwietniem o 2.175 tonn do 53.165 tonn. Produkcja surowca w poszczególnych rejonach kształtowała się następująco (w tys. tonn):

	V. 1931 r.	IV. 1931 r.	V. 1930 r.
Drohobycz	40,8	39,3	43,8
Jasło	8,3	7,8	6,8
Stanisławów	4,1	3,9	4,0
Razem	53,2	51,0	54,6

W związku z trudnościami zbytu oraz wzrastającymi zapasami gotowych produktów zapotrzebowanie na ropę ze strony rafinerij było małe, wskutek czego ceny ropy prawie wszystkich marek niżkowały. Jedynie cena marki borysławskiej utrzymała się po niższe w kwietniu (ze 188,20 zł. do 182,50 zł.) na niezmiennym poziomie. W maju dowiercono kilka nowych szybów. W Mrażnicy otrzymano na głębokości 1.477 m. 17,5 tonn ropy, w Piasecznej na głębokości 1.251 m. — 4,5 tonn, w Bitkowie na głębokości 1.370 m. nawiercono produkcję 5,5 tonn dziennie. W Paszowie na głębokości 279 m. otrzymano ropę w ilości 3,0 tonn dziennie.

Mimo wzrostu urobku ropy w maju ilość przerobionej przez rafinerje ropy spadła w tym miesiącu o 5.124 tonny do 42.561 tonn, wskutek czego produkcja wyrobów końcowych zmniejszyła się w porównaniu z kwietniem o 6.433 tonny do 37.990 tonn.

Ogólna wysyłka produktów naftowych z rafinerij wynosiła w maju 39,6 tys. tonn, czyli była nieco większa niż w kwietniu (39,0 tys. tonn), głównie wskutek wzrostu wywozu produktów zagranicę z 14,8 tys. do 16,2 tys. tonn, gdy konsumpcja krajowa zmniejszyła się z 24,2 tys. w kwietniu do 23,4 tys. tonn w maju. Na rynku krajowym skurczył się zbyt nafty, olejów smarowych i parafiny, przy równoczesnym wzroście sprzedaży benzyny i pozostałych produktów. Zwiększył się wywóz zagranicę głównie benzyny z gazoliną a w mniejszym stopniu nafty, oleju gazowego i opałowego. Sytuacja na rynkach międzynarodowych wskutek niskich cen jest ciągle niekorzystna i nie wykazuje poprawy. Mimo mniejszej przeróbki ropy zapasy produktów naftowych w rafinerjach wzrosły w końcu maja do 237 tys. tonn; zwiększyły się głównie zapasy nafty, a następnie olejów gazowych i smarowych.

HUTNICTWO

Żelazo i stal. Produkcja hut żelaznych w czerwcu kształtowała się w poszczególnych działach niejednolicie. Wytwórczość surowki zmniejszyła się w porównaniu z czerwcem o 30% do 23,6 tys. tonn, stali o 2,2% do 103,4 tys. tonn, wzrosła natomiast produkcja wyrobów walcowanych o 7,5% do 78 tys. tonn. W poszczególnych miesiącach wytwórczość hut żelaznych kształtowała się następująco (za czerwiec dane tymczasowe):

w tys. tonn	Surówka	Stal	Wyroby walcown.
przec. mies. 1913 r. . . .	85,9	138,4	99,9
w czerwcu 1930 r. . . .	36,6	91,0	70,0
w kwietniu 1931 r. . . .	32,8	86,6	63,6
w maju "	33,7	105,8	72,1
w czerwcu "	23,6	103,4	78,0
w I półroczu 1931 r. . . .	194,9	585,2	412,1
w I " 1930 r. . . .	252,2	609,2	451,4
w % przec. mies. 1913 r.			
w czerwcu 1930 r. . . .	42,6	65,8	70,1
w kwietniu 1931 r. . . .	38,2	62,5	63,6
w maju "	39,2	75,4	72,3
w czerwcu "	27,5	74,7	78,1

Jak wskazują powyższe liczby, w I półroczu b. r. wytwórczość surowki zmniejszyła się w porównaniu z tymże okresem r. ub. o 22,7%, wytwórczość stali o 15,9% a wyrobów walcowanych o 8,7%

Zamówienia przydzielone hutom przez Syndykat wynosiły w czerwcu 18,1 tys. tonn, były więc nieco mniejsze niż w maju, kiedy osiągnęły 19,5 tys. tonn. Zmniejszyło się o prawie 3 tys. tonn zapotrzebowanie ze strony rynku prywatnego, t. j. handlu hurtowego i przemysłu, gdy zamówienia rządowe wzrosły z 1,6 tys. tonn do 3 tys. tonn. Ogółem zamówienia przydzielone hutom w I półroczu b. r. wynosiły 140,8 tys. tonn wobec 189,4 tys. tonn w tymże czasie r. ub. Jak wskazuje poniższe zestawienie spadek zamówień w r. b. pochodzi wyłącznie ze strony rynku prywatnego (w tys. tonn):

	I półrocze	
	1931 r.	1930 r.
zamówienia prywatne	88,2	134,8
" rządowe	52,6	54,6
Razem	140,8	189,4

Wywóz materiałów i wyrobów hutniczych zagranicę w I półroczu r. b. wynosił 210,8 tys. tonn, co stanowi 105% wywozu z tego okresu r. ub. Zwiększył się w tym czasie r. b. o 9,5% do 135,1 tys. tonn wywóz szyn, żelaza i stali, o 8% do 55 tys. tonn — blachy żelaznej i stalowej, gdy wywóz rur zmniejszył się o 20% do 20,7 tys. tonn.

Cynk i ołów. Po ostatniej niższe cen metali półszlachetnych w czerwcu nastąpiła dość znaczna poprawa ich notowań na rynkach międzynarodowych. W ciągu czerwca bowiem ceny cynku na giełdzie londyńskiej zyskały £ 3½, dochodząc w ostatnim dniu tego miesiąca do £ 13⁷/₁₆, cena zaś ołowiu podniosła się o £ 2¹³/₁₆ do £ 13⁷/₁₆ za tonnę. Powyższa poprawa cen przyczyniła się do zwiększenia wywozu tych metali z Polski, przede wszystkim ołowiu, którego eksport z 1.162 tonn w maju wzrósł w czerwcu do 3.158 tonn i osiągnął najwyższy poziom w tym roku. Cynku wywieziono 12,0 tys. tonn wobec 11,9 tys. tonn w maju. W ciągu I półrocza r. b. wywóz cynku osiągnął 65,6 tys. tonn wartości 35,5 milj. zł., czyli wagowo o 5% wartościowo zaś o 37% mniej niż w tym samym czasie r. ub. Wzrósł natomiast w tymże czasie r. b. eksport ołowiu do 10,9 tys. tonn wartości 7,3 milj. zł., co stanowi wagowo 165% a wartościowo 126% wywozu ołowiu z tego okresu r. ub.

Wytwórczość cynku w czerwcu osiągnęła według tymczasowych danych 11,2 tys. tonn (11,9 tys. w maju), a ołowiu 2,2 tys. tonn (2,8 tys. w maju). W ciągu I półrocza r. b. wytwórczość cynku surowego w porównaniu z tymże okresem 1930 r. zmniejszyła się o 11% do 77,3 tys. tonn, ołowiu zaś o 14% do 16,7 tys. tonn.

PRZEMYSŁ

Przemysł włókienniczy. Łódź. Rozmiary zatrudnienia i wytwórczości w przemyśle bawełnianym uległy w czerwcu zmniejszeniu w porównaniu z miesiącem poprzednim. Po zakończeniu produkcji na sezon letni fabryki bawełniane przystąpiły do prac przygotowawczych na sezon zimowy. Stan zatrudnienia według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim przedstawiał się w wielkich zakładach następująco:

dni	22—28. VI. 1931		18—24 V. 1931		23—29. VI. 1930	
	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	17.265	37,7	22.227	47,6	15.943	32,3
5	22.418	49,0	10.630	22,7	8.664	17,5
4	1.684	3,7	9.344	20,0	11.099	22,5
3	3.926	8,6	4.471	9,6	4.749	9,6
urlop.	485	1,0	41	0,1	8.965	18,1
razem	45.778	100,0	46.713	100,0	49.420	100,0

Zbyt wyrobów bawełnianych jak na koniec sezonu był dość zadawalający. Na początku miesiąca sprawozdawczego nastąpiło u detaliistów lekkie ożywienie obrotów, szczególnie w dziale tkanin damskich i drukowanych. Ceny wyrobów bawełnianych zniżkowały o ca 10% skutkiem spadku cen surowej bawełny oraz

zdolności konsumcyjnej ludności. Warunki pokrycia zostały bez większych zmian.

Produkcja przędzy bawełnianej utrzymała się na poziomie z miesiąca poprzedniego. Ceny przędzy niżkowały przeciętnie o 1—3 centy na kg. w porównaniu z cenami z końca maja.

Przemysł wełniany przystąpił w czerwcu całkowicie do produkcji na sezon zimowy. Produkcja wyrobów wełnianych oraz stan zatrudnienia uległy zmniejszeniu w porównaniu z miesiącem poprzednim. W kilku zakładach rozpoczęły się urlopy robotników. W fabrykach należących do Związku Przemysłu Włókienniczego pracowało:

dni	22—28.VI.1931		18—24.V.1931		23—29.VI.1930	
	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.	robotn.	% rob.
6	12.101	79,0	12.722	84,5	10.159	79,0
5	407	2,7	502	3,3	946	7,3
4	254	1,7	1.282	8,5	406	3,2
3	—	—	272	1,8	194	1,5
urlop.	2.550	16,6	280	1,9	1.146	9,0
razem	15.312	100,0	15.038	100,0	12.051	100,0

Prócz zwiększonego popytu na niektóre gatunki obroty wyrobami wełnianymi, pomimo kończącego się sezonu sprzedaży, nie osiągnęły oczekiwanych rozmiarów. Tranzakcje były zawierane przeważnie za gotówkę, w wyjątkowych wypadkach przyjmowano pokrycie weksłami z 6-tygodniowym terminem. Ceny przędzy czesankowej, ze względu na okres międzysezonowy w dziale tkanin wełnianych uległy w końcu miesiąca pewnej niżce. W czerwcu ukonstytuował się kartel przędzalni zgrzebnych.

W przemyśle dzianym produkcja na sezon letni została zakończona. Zbyt oraz napływ zamówień były niedostateczne. Stan zatrudnienia przemysłu pończoszniczego utrzymał się na poprzednim poziomie. Zbyt wyrobów pończosznich zmniejszył się w porównaniu z majem. Warunki sprzedaży i wypłacalność pozostały bez zmiany.

Bielsko. Fabryki włókiennicze w okręgu bielskim przystąpiły do pracy na sezon zimowy oraz do wykonania zamówień zagranicznych opóźnionych z powodu lokautu w maju. Ceny wełny w okręgu bielskim nie wykazują żadnych wahań z wyjątkiem ceny przędzy czesankowej, która nieznacznie niżkowała. Obroty w handlu detalicznym w zakresie wyrobów letnich nieco się poprawiły.

W fabrykach wyrobów jutowych i konopnych brak dostatecznych zamówień, wskutek czego zakłady ograniczyły wytwórczość. W dziale fabrykacji kapeluszy i stożków wskutek braku zamówień ograniczono również produkcję.

Białystok. Stan zatrudnienia fabryk i przeciętne uruchomienie maszyn przedziałniczych w okręgu białostockim utrzymały się na poziomie z maja. Fabryki pracowały w dalszym ciągu na eksport. Napływ zamówień zagranicznych głównie z Anglii był znaczny.

Ogólna wartość wywozu przędzy i gotowych wyrobów włókienniczych z Polski wyniosła w miesiącu sprawozdawczym 9.494 tys. zł. wobec 9.759 tys. zł. w maju b. r. i 10.329 tys. zł. w czerwcu ub. r.

Zatrudnienie przemysłu metalowo-maszynowego mimo nieznacznej poprawy w niektórych branżach utrzymało się na poziomie z miesiąca poprzedniego.

W dziale maszyn i narzędzi rolniczych stan zatrudnienia poprawił się w drugiej połowie miesiąca, poprawa ta jednak wystąpiła tylko w zakładach silniejszych finansowo, które liczą na ożywienie się zbytu w sezonie jesiennym. W okresie sprawozdawczym napływ zamówień był słaby. Stosunki finansowe w tym dziale pozostają niekorzystne, część hurtowni bowiem wskutek niewypłacalności rolników popadła w trudności płatnicze. Zwiększyły w czerwcu produkcję fabryki instalacji młynarskich. W dziale maszyn dla cukrowni nastąpiła fuzja fabryki Bormann, Szwede i Ska z fabryką Cegielni. Bez zmiany utrzymuje się sytuacja w dziale fabrykacji wag, maszyn elektrycznych, narzędzi precyzyjnych, kotłów parowych, maszyn włókienniczych i budowy mostów. Fabryki konstrukcyj żelaznych poprawiły nieco swój stan zatrudnienia wskutek pewnego ożywienia w budownictwie. Stosunkowo dość dobry jest nadal stan zatrudnienia fabryk obrabiarek do metali, które wykonywują zamówienia sowieckie.

Wobec ograniczonych inwestycji kolejowych w kraju stan pracy w wytwórniach parowozów zmniejszył się. Zakłady te starają się o uzyskanie zamówień zagranicznych, szczególnie w państwach bałkańskich. Zwiększyła się w porównaniu z majem produkcja silników spalinywych. Ten dział produkcji odczuwa dość znaczną konkurencję fabryk zagranicznych, które udzielają długoterminowego kredytu, jakiego przedsiębiorstwa krajowe udzielać nie są w stanie.

Wobec dostatecznego napływu zamówień dość dobrze były zatrudnione fabryki gwoździ i drutu. Ponieważ wszelkie próby odnowienia syndykatu pozostały bez skutku, ceny gwoździ i drutu wskutek konkurencji poszczególnych zakładów pozostają w dalszym ciągu niskie.

Dzięki wyczerpaniu zapasów i napływowi nowych zamówień położenie odlewni okręgu radomskiego wykazało w czerwcu pewną poprawę, w związku z czym uruchomiono kilka nieczynnych przedsiębiorstw. Polepszyły się również w tym dziale warunki sprzedaży, gdyż od-

lewnie uzyskują pokrycie gotówkowe do 50% sumy sprzedażnej. W odlewniach okręgu warszawskiego natomiast sytuacja nie wykazuje żadnej poprawy.

Przemysł drzewny. W czerwcu obroty w przemyśle i handlu drzewnym w porównaniu do poprzednich miesięcy wzrosły, utrzymywały się jednak w dalszym ciągu na niskim poziomie. Ceny w większości okręgów pozostały niezmienione, w niektórych zaś rejonach, wskutek istnienia zapasów materiałów gotowych przy równoczesnych trudnościach zbytu, miały tendencję zniżkową. Zatrudnienie tartaków, które doszło do najwyższego poziomu w końcu kwietnia, w następnych miesiącach wykazuje już stopniowy spadek.

Niekorzystne nadal położenie na międzynarodowych rynkach drzewnych spowodowało dążenie do porozumienia eksporterów poszczególnych krajów. W pierwszych dniach czerwca nastąpiło na konferencji w Wiedniu porozumienie eksportowe między znacznymi producentami drzewa Rumunii i Jugosławii co do regulowania cen, warunków sprzedaży i t. p. W dniach 25 — 27 czerwca odbyła się w Warszawie Międzynarodowa Konferencja Drzewna, w której wzięli udział przedstawiciele czołowych organizacji przemysłu drzewnego 8 państw, a mianowicie: Estonii, Danii, Finlandii, Łotwy, Norwegii, Polski, Szwecji i Z. S. S. R. Konferencja ta nosiła charakter informacyjny i miała na celu wymianę poglądów na temat obecnego położenia na międzynarodowym rynku drzewnym. Stwierdziła ona m. in., że główną przyczyną kryzysu w przemyśle drzewnym jest dysproporcja między podażą a popytem na międzynarodowym rynku. Następnie uznano, że wobec niedostateczności zastosowanych przez poszczególne kraje środków w celu złagodzenia obecnego kryzysu, w przyszłości skuteczne przeciwdziałanie kryzysom może być osiągnięte jedynie w drodze wspólnej akcji krajów eksportujących.

Wywóz materiałów i wyrobów drzewnych zagranicę kształtował się w I półroczu roku bieżącego i ubiegłego następująco (w tys. tonn):

	I półrocze	
	1931 r.	1930 r.
Papierówka i kopalniaki.	203,1	502,5
Kłody i dłużyce	89,7	191,0
Bale, deski i łaty	413,1	431,7
Podkłady kolejowe	76,6	101,6
Fornierzy klejone i wyroby		
z nich	11,4	16,0
Meble	2,0	3,1

Wynika więc z powyższego zestawienia, że najbardziej zmniejszył się w I półroczu b. r. wywóz drewna surowego, gdyż kopalniaków i papierówki o 60%, kłód i dłużyc o 53%. W dziale drewna napółobrobionego natomiast spadek wywozu w r. b. jest daleko mniejszy, wynosi bo-

wiem dla bali, desek i łat 4%, a dla podkładów kolejowych 25%. Dość znacznie również zmniejszył się w I półroczu b. r. w porównaniu z poprzednim okresem r. ub. wywóz wyrobów gotowych, a mianowicie mebli o 34% a fornierów i wyrobów z nich o 29%.

Cukrownictwo. Konsumcja cukru w kraju wzrosła w czerwcu w porównaniu z majem o 2,8 tys. tonn do 28,6 tys. tonn. Wywóz cukru zagranicę zmniejszył się natomiast dość znacznie gdyż z 27,7 tys. tonn do 7,1 tys. tonn. Od początku bieżącej kampanii (1.X.1930 — 30.VI.1931) cukrownie wysłały na rynek wewnętrzny 242,2 tys. tonn czyli o 2,7% mniej niż w tymże okresie r. ub. Wywóz zaś cukru w powyższym czasie wyniósł 275,3 tys. tonn wobec 374,1 tys. tonn w r. ub. czyli o 26,7% mniej.

Położenie na światowych rynkach cukrowniczych większych zmian w porównaniu z majem nie wykazuje. Ceny cukru utrzymują się na poziomie prawie niezmienionym.

Młynarstwo. Obroty mąką na rynku krajowym skurczyły się w czerwcu, wskutek czego ceny mąki wykazały dość znaczny spadek. Również wywóz mąki pszennej i żytniej zmniejszył się w czerwcu w ogólnej sumie do 1.391 tonn wobec 4.616 tonn w maju, gdyż ceny na rynkach zagranicznych były w dalszym ciągu niższe od cen krajowych, co czyniło eksport mąk nieopłacalnym.

Mimo mniejszej podaży otrąb ze strony młynów wskutek mniejszych przemiałów ceny ich w czerwcu znacznie spadły wobec małego zapotrzebowania ze strony rolników. Zniżka cen otrąb w okresie sprawozdawczym wynosiła w niektórych okolicach przeszło 30%.

Przemysł chemiczny. W drugiej połowie czerwca rozpoczyna się zwykle wysyłka nawozów sztucznych z fabryk na sezon jesienny. W miesiącu sprawozdawczym jednak zainteresowanie nawozami temi ze strony rolnictwa było małe wobec niepewności co do kształtowania się cen zbóż po żniwach. Wskutek tego należy spodziewać się większego ożywienia sprzedaży dopiero w lipcu i sierpniu.

Położenie przemysłu produktów węglowodornych większych zmian w okresie sprawozdawczym nie wykazuje. Stosunkowo regularnie odbywały się wysyłki smół preparowanych i paku do produkcji tektur smołowcowych. Sprzedaże są jednak o wiele niższe niż w latach poprzednich. Wskutek ograniczeń robót publicznych mały jest w tym roku zbyt smół drogowych. Ożywiła się jedynie dość znacznie sprzedaż olejów smołowcowych dla impregnacji materiałów drzewnych. Zadawalająco kształtowała się również wysyłka benzolu motorowego tak w kraju jak i zagranicę. Zbyt produktów dalej uszlachetnionych nadal był mały.

Przemysł mineralny. Ożywienie ruchu budowlanego przyczyniło się w okresie sprawozdawczym do poprawy zatrudnienia w przemyśle ceramicznym. Cegielnie jednak w większości okręgów zatrudnione są tylko częściowo, pracując przeważnie w miarę napływu zamówień. Ceny cegły wskutek małych transakcyj utrzymują się na niskim poziomie. Skurczył się znacznie w I półroczu b.r. zbyt cementu. Ogólna wysyłka cementu w ciągu pierwszych 6 miesięcy b. r. wynosiła 271,4 tys. tonn wobec 409,6 tys. w tymże okresie r. ub., zmniejszyła się więc o 34%. Zbyt cementu w kraju w wyżej wymienionym okresie z. b. zmniejszył się o 33% do 248,4 tys. tonn, wywóz zaś zagranicę o 39%, wynosił bowiem 23 tys. tonn. W niekorzystnych warunkach zbytu pracował również w ostatnich miesiącach przemysł szkła, zapotrzebowanie bowiem szkła okiennego ze strony przemysłu budowlanego było dotychczas małe. Z drugiej strony w dziale szkła butelkowego sytuacja uległa ostatnio pogorszeniu, ponieważ Monopol Spirytusowy zaprzestał na kilka miesięcy udzielania nowych zamówień.

HANDEL I ŻEGLUGA

Obroty handlowe w czerwcu w porównaniu z poprzednim miesiącem zmniejszyły się tak na prowincji jak i w stolicy. Na spadek sprzedaży na prowincji wpłynął okres przednowkowy na wsi oraz roboty polne, w stolicy zaś — redukcje płac części pracowników umysłowych. Spadek sprzedaży nastąpił w czerwcu przedewszystkiem w dziale włókienniczym i dotyczył tkanin wełnianych, bawełnianych i jedwabnych. Pewne zwiększenie sprzedaży artykułów sezonowych nastąpiło w dziale trykotażowym. Naogół obroty w dziale włókienniczym w obecnym sezonie były znacznie niższe niż przed rokiem, a u niektórych hurtowników dochodziły do połowy sprzedaży z roku ubiegłego. Podobnie kształtowało się położenie w branży konfekcyjnej tak męskiej jak i damskiej. Sezonowe wzmoczenie zakupów ze strony publiczności panowało w handlu obuwniczym. W branży perfumeryjno - kosmetycznej wskutek trudnych warunków finansowych zlikwidowano w ostatnich miesiącach szereg hurtowni. W handlu detalicznym w tym dziale mimo sezonu sprzedaż znacznie zmalała. Wypłacalność w tym dziale nadal jest niekorzystna. W branży piśmiennie - papierniczej kilka hurtowni popadło w ostatnich miesiącach w trudności płatnicze, w handlu detalicznym zaś obroty utrzymują się poniżej sprzedaży w analogicznym okresie lat ubiegłych.

Wskaźnik cen hurtowych, który od stycznia do maja wykazywał stały choć powolny wzrost, obniżył się w czerwcu z 74,8 do 73,4 (1927 = 100,0), spadł bowiem w miesiącu sprawozdawczym również stale zwiększający w powyższych

miesiącach wskaźnik artykułów rolnych z 66,8 do 63,9. Wskaźnik hurtowy artykułów przemysłowych, wykazujący stale od stycznia ruch zniżkowy, obniżył się w czerwcu w dalszym ciągu z 81,3 do 81,2. Wskaźnik cen detalicznych w stolicy obniżył się z 84,0 do 82,4 wskutek spadku wskaźnika artykułów rolnych o 1,6 do 82,4, żywności o 1,4 do 83,7 oraz artykułów przemysłowych o 0,5 do 100,6.

Obroty towarowe Polski z zagranicą zmniejszyły się w czerwcu w porównaniu z majem o 14,7 milj. zł., wynosiły bowiem 291 milj. zł., przyczem zmniejszeniu uległa tak wartość przywozu jak i wywozu. Przywieziono w czerwcu z zagranicy towarów 239,8 tys. tonn wartości 129,4 milj. zł. czyli o 33,5 tys. tonn i 7,7 milj. zł. mniej niż w maju. Zmniejszył się przywóz artykułów spożywczych, nasion, technicznych olejów roślinnych i zwierzęcych, rud żelaznych oraz surowców włóknistych (wełny i odpadków). Wzrósł natomiast przywóz maszyn głównie włókienniczych oraz silników. Wywieziono w okresie sprawozdawczym 1,578 tys. tonn towarów wartości 161,6 milj. zł., czyli wagowo więcej o 74 tys. tonn wartościowo zaś mniej o 6,9 milj. zł. Zwiększył się wywóz w dziale artykułów spożywczych (masło, pszenica, żyto), wzrósł również wywóz węgla, materiałów i wyrobów żelaznych, maszyn i aparatów oraz tkanin wełnianych. Spadł natomiast wywóz jaj, bekonów, cukru, mąki, zwierząt, przędzy wełnianej i tkanin jedwabnych. Saldo dodatnie bilansu handlowego wyniosło w czerwcu 32,2 milj. zł.

Ogólne obroty towarowe z zagranicą w I półroczu b. r. osiągnęły wartość 1.755 milj. zł., z czego 805 milj. zł. przypada na przywóz do Polski a 950 milj. zł. na wywóz. W porównaniu z tymże okresem r. ub. obroty handlowe zmniejszyły się o 26,2%, w czem przywóz spadł o 29,8%, a wywóz o 23,1%. Wskutek większego spadku przywozu niż wywozu saldo dodatnie bilansu handlowego w I półroczu b. r. było większe niż w tymże czasie r. ub., wynosiło bowiem 145 milj. zł. wobec 88 milj. zł. w r. ub.

Zamorski obrót towarowy portu w Gdyni zmniejszył się w czerwcu w porównaniu z majem o 39,5 tys. do 437,2 tys. tonn wskutek spadku tak przywozu jak i wywozu. Powyższe zmniejszenie obrotów w okresie sprawozdawczym spowodowane było uniemożliwieniem normalnego wykorzystania urządzeń przeładunkowych wobec remontu w tym miesiącu największych dźwigów portowych.

Rozwój Gdyni w r. b. postępował w dalszym ciągu, jak wskazują poniższe cyfry:

	I półrocze	
	1931 r.	1930 r.
Weszło statków	1.374	956
o pojemności n. r. t.	1.180	889
przywóz towarów w tys. tonn	274	203
wywóz " " " " " "	2.022	1.404
ogólny obrót towarowy w tys. tonn	2.296	1.607

Ilość statków, które weszły do portu, zwiększyła się więc w I półroczu b. r. w porównaniu z tym samym okresem przed rokiem o 30%, gdy tonaż tych okrętów wzrósł o 25%. Ogólny zamorski obrót towarowy portu w Gdyni zwiększył się o 30%, przyczem w tym stosunku wzrósł wywóz, gdy przywóz wykazuje zwiększenie o 26%. Równocześnie z rozwojem portu Gdyni rozwija się i miasto, ilość mieszkańców którego wynosiła w dniu 1 lipca b. r. 50.126 osób.

STAN ZATRUDNIENIA I PŁACE

Spadek ilości bezrobotnych przybrał w czerwcu większe niż w poprzednich miesiącach rozmiary, wynosił bowiem 43,7 tys. wobec 35 tys. w maju i 20,3 tys. w kwietniu. Jak zwykle o tej porze roku najwięcej zmniejszyła się ilość w dziale robotników niewykwalifikowanych, gdyż o przeszło 26 tys., oraz w związku z rozszerzeniem prac budowlanych — w grupie pracowników budowlanych o 9 tys. osób. Pozatem nastąpiło zmniejszenie liczby bezrobotnych w grupie „inne zawody” o 4 tys. osób. W mniej-

szym stopniu spadek bezrobotnych wykazują grupy metalowców, włókienników i górników. Wzrost natomiast liczby osób pozostających bez pracy nastąpił, jak wskazuje poniższe zestawienie, w dziale pracowników umysłowych (o 937) i hutników (o 344).

	4.VII.1931	30.V.1931	28.VI.1930
Górnicy	13.610	13.880	10.550
Hutnicy	5.442	5.098	4.345
Metalowcy	22.766	26.318	18.767
Włókiennicy	23.094	24.037	27.793
Pracownicy budowlani	21.130	30.195	18.199
Pracownicy umysłowi	28.281	27.344	17.949
Inne zawody	24.309	28.986	16.449
Niewykwalifikowani	137.746	164.251	93.206
Razem	276.378	320.109	207.258

W zakresie płac robotniczych większych zmian w miesiącu sprawozdawczym nie było. Z dniem 1 lipca niżono płace urzędników państwowych przez cofnięcie niektórych dodatków, jak stołeczny, kresowy, budowlany. Zniżka płac wyniosła około 16%.

STATYSTYKA

Pieniądz i kredyt

STAN W DNIU	BANK POLSKI						Całkowity obieg pieniężny	Państw. instyt. kredyt.			Banki prywatne ²⁾	
	Stopa dyskontowa	Kruszec i waluty netto	Portfel wekslowy	Pożyczki lombardowe	Natychm. płatne zobowiązania	Obieg biletów bank.		Kredyty gotówkowe ²⁾	Kredyty emisyjne	Wkłady i lokaty	Kredyty krótkotermin.	Wkłady
31.XII. 1927	8	1.202 ¹⁾	456	41	660	1.003	1.312	893	432	899	1.254	800
31.XII. 1928	8	1.149	640	91	524	1.295	1.516	1.135	738	1.132	1.733	999
31.XII. 1929	8 1/2	1.119	704	77	468	1.340	1.600	1.340	924	1.144	1.885	1.090
30.VI. 1930	6 1/2	944	581	73	237	1.317	1.539	1.249	989	1.363	1.422	1.016
31.XII. "	7 1/2	851	672	86	210	1.328	1.569	1.649	1.057	1.422	1.911	1.184
30.IV. 1931	7 1/2	796	544	75	188	1.259	1.497	1.642	1.086	1.476	1.754	1.074
31.V. "	7 1/2	824	541	77	206	1.222	1.459	1.655	1.089	1.483	1.698	1.022
30.VI. "	7 1/2	798	554	83	270	1.230	1.469	1.676	1.100	1.489	.	.

¹⁾ Od 20.X.1927 r. przeliczono zapasy kruszcu i walut zgodnie z rozporz. z d. 13.X.27 r. o stabilizacji złotego p.g. wartości 5.924.44 zł. za 1 kg. czystego złota.

²⁾ Łącznie z funduszami administrowanymi.

³⁾ Według bilansów łącznych, zestawianych przez Komisarjat Bankowy Min. Skarbu; dane obejmują 59 banków i 5 większych domów bankowych.

⁴⁾ Dane prowizoryczne.

Kursy dewiz i walut na giełdzie warszawskiej

	Notowano za	Kurs najniższy		Kurs najwyższy		Kurs ostatni	
		Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1931	Maj 1931
		Belgia	100 belg	124.12	124.12	124.28	124.21
Holandja	100 guld.	358.65	358.33	359.35	358.88	359.10	358.50
Londyn	1 £	43.35	43.37 1/2	43.43 1/2	43.42	43.38 1/2	43.36
Nowy York	1 \$	8.908	8.91	8.924	8.927	8.918	8.91
\$ oficjalny	1 \$	8.91 1/2	8.90 1/2	8.95	8.91 1/2	8.95	8.91 1/2
\$ prywatny	1 \$	8.9165	8.905	8.975	8.922	8.96	8.916
Paryż	100 fr.	34.90	34.88	34.95 1/2	34.93	34.91	34.90 1/2
Praga	100 kor.	26.40	26.42 1/2	26.43	26.44	26.43	26.41
Szwajcaria	100 fr.	172.67	171.87	173.33	172.55	172.67	172.45
Wiedeń	100 szyl.	125.25	125.37	125.47	125.60	125.35	125.28
Włochy	100 lir	46.63	46.68	46.73	46.75	46.72	46.66 1/2

Kursy ważniejszych papierów procentowych na giełdzie warszawskiej

RODZAJ PAPIERU	Wartość nominalna	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
		Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930	Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930	Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930
		6% poź. dol. z 1919/1920 r.	100 \$	69.50	70.25	76.—	75.—	73.—	77.—	74.—
10% " kolejowa	100 fr. zł.	104.—	104.75	102.—	105.25	105.75	103.—	104.—	105.25	103.—
5% " konwersyjna	100 zł.	46.50	47.85	55.75	48.—	48.75	55.—	46.50	48.—	55.50
5% " kolej. z 1925 r.	100 zł.	45.—	45.50	51.50	46.25	46.—	52.25	45.75	45.75	51.50
7% " stabil. z 1927 r.	100 \$	77.50	77.50	86.—	81.—	80.—	88.—	81.—	77.50	88.—
8% l. zast. B. G. K.	100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% " " B. G. K.	100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% " " P. B. R.	100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% " " P. B. R.	100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% oblig. B. G. K.	100 zł. zł.	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—	94.—
7% " " B. G. K.	100 zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25
8% l. dol. Pozn. Z. Kr. ¹⁾	100 \$	85.—	90.25	94.50	91.75	91.50	96.50	85.—	91.—	96.50
4 1/2% l. zast. T. Kr. Ziem.	100 zł.	47.25	51.—	54.—	51.35	52.25	56.25	49.—	51.50	55.75
5% " " " " m. W.	100 zł.	53.50	57.25	57.50	58.—	58.—	60.—	54.25	57.50	58.25
8% " " " " " "	100 zł.	68.75	72.20	74.75	72.75	74.—	76.50	71.—	72.50	76.25
8% " " " " " " Łodzi	100 zł.	63.75	68.—	70.50	68.—	68.50	71.25	67.—	68.—	71.75
5% poź. premj. dolar.	5 \$	—	—	62.—	—	—	65.—	—	—	63.—
4% " " " " " " inwest.	100 zł.	82.—	82.—	107.90	86.50	88.—	112.50	85.75	82.—	110.50
6 1/2% l. zboż. Pozn. Z. Kr. ¹⁾	1 q żyta	15.—	17.—	17.50	18.25	19.25	20.40	15.—	17.75	20.40
3% Poż. Bud.	50 zł.	38.—	38.—	—	40.50	45.—	—	39.25	38.—	—

¹⁾ Notowania urzędowe giełdy poznańskiej.

Kursy ważniejszych akcji na giełdzie warszawskiej

RODZAJ AKCJI	Wartość nominalna w złotych	Ostatnia dywid. w %	Kurs najniższy			Kurs najwyższy			Kurs ostatni		
			Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930	Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930	Czerwiec 1931	Maj 1931	Czerwiec 1930
			Bank Polski	100	15	114.—	122.—	166.50	123.—	128.—	171.—
Bank Handl. w Warszawie	100	8	100.—	100.—	110.—	100.—	108.—	110.—	100.—	100.—	110.—
Bank Dyskontowy	100	10	—	—	116.—	—	—	116.50	—	—	116.—
Bank Zachodni	100	8	—	55.—	73.—	—	62.50	73.—	—	62.50	73.—
Warsz. Tow. Fabr. Cukru	100	0	22.—	23.—	30.50	25.—	26.75	35.50	25.—	23.—	30.50
Firley	50	6	—	—	29.—	—	—	30.—	—	—	29.—
Warsz. Tow. Kop. Węgla	100	4	20.—	24.—	45.—	24.—	28.—	48.—	20.—	24.—	45.—
Lilpop, Rau i Loewenstein	25	10	13.—	16.75	23.50	17.60	21.25	28.—	17.50	16.75	23.50
Modrz. Zakł. Górnicze	50	0	5.50	5.50	10.—	5.75	5.90	10.50	5.75	5.50	10.25
Ostrowieckie Zakłady	50	10	37.—	36.50	53.25	37.—	37.—	58.—	37.—	36.75	55.—
Norblin	100	5	—	—	60.—	—	—	60.—	—	—	60.—
Rudzki	50	8	—	—	18.—	—	—	18.50	—	—	18.—
Starachowice	50	0	7.75	8.75	16.25	9.75	10.75	19.25	8.50	8.75	16.25
Warsz. S.A. Bud. Parow. III em.	100	11	10.—	—	19.—	10.—	—	19.—	10.—	—	19.—
Siła i Światło	50	10	—	40.10	82.50	—	47.—	85.—	—	40.50	82.50
Elektr. Dąbrowska I—III em.	50	0	—	—	65.—	—	—	65.—	—	—	65.—
L. Spiess i Syn I—II em	100	4	—	—	80.—	—	—	80.—	—	—	80.—
Nobel I—II em.	50	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele I—II em.	100	11	—	83.—	105.—	—	93.—	112.—	—	83.—	112.—
Ł. J. Borkowski	25	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Kursy polskich pożyczek państwowych na giełdach zagranicznych

Nowy York

6% POŻYCZKA DOLAROWA				MIESIĄC	8% POŻYCZKA DILLONOWSKA			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
75	78 ³ / ₈	75	78	Czerwiec. . . 1930	92	96	93 ⁷ / ₈	307
64	70 ³ / ₄	68	122	Kwiecień. . . 1931	72 ¹ / ₄	88	82 ¹ / ₂	306
66 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	67	69	Maj "	75 ¹ / ₂	84 ¹ / ₄	77	348
65 ¹ / ₄	73	72	115	Czerwiec. . . "	80 ¹ / ₂	74	80 ³ / ₈	386

7% Pożyczka Stabilizacyjna

NOWY YORK				MIESIĄC	LONDYN			
Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.		Kurs najniższy	Kurs najwyższy	Kurs ostatni	Obroty w tys. dol.
84	86 ¹ / ₂	85	687	Czerwiec. . . 1930	86,34	89,35	89,10	—
73	81 ³ / ₄	78	1.111	Kwiecień. . . 1931	81,44	85,58	83,22	—
74 ¹ / ₂	80 ¹ / ₂	77 ¹ / ₄	881	Maj "	76,16	82,56	77,16	—
71	77	77	900	Czerwiec. . . "	71,64	77,05	75,64	—

Rzeczywiste dochody i wydatki państwowe (w milj. zł.)

OKRES	DOCHODY						Wydatki	Nadwyżka dochodów
	Daniny publ. prócz cel	Cła	Monopole	Przedsiębiorstwa	Inne dochody	Razem		
1928/1929	1.312,6	425,2	890,3	104,8	275,7	3.008,6	2.808,4	-200,2
1929/1930	1.340,8	395,3	886,1	111,2	297,3	3.030,7	2.970,7	60,0
1930/1931	1.205,6	257,5	804,7	117,7	362,3	2.747,8	2.801,6	-53,8
Kwiecień 1930	104,3	23,1	66,6	9,1	31,7	234,8	233,5	1,3
Maj "	115,4	25,9	61,9	9,1	20,1	232,4	231,5	0,9
Czerwiec "	91,4	21,4	65,1	8,0	30,2	216,1	215,6	0,5
Kwiecień 1931	94,3	19,1	52,9	10,4	52,4	229,1	250,2	-21,1
Maj "	99,5	15,6	55,6	9,3	19,6	199,6	211,7	-12,1
Czerwiec "	84,7	14,3	48,6	8,6	19,6	175,8	219,4	-46,6
Kwiecień — Czerwiec 1930	311,1	70,4	193,6	26,2	82,0	683,3	680,6	2,7
" — " 1931	278,5	49,0	157,1	28,3	91,6	604,5	681,3	-76,8

Wytwórczość górnicza (w tys. tonn)

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	WĘGIEL KAMIENNY								KOKS	WYTWORY NAFTOWE				
	Wydobycie					Zbyt				Wydobycie ropy	Przeróbka ropy	Wytwórcz. produktów	Zbyt	
	G.Śląsk	Dąbrowa	Kraków	Polska ogółem	Na dzień roboczy	W kraju	Eksport	Zapasy na zwalach					W kraju	Eksport
1927	2.333	637	204	3.174	127	1.850	925	1.317	117	60	57	52	28	23
1928	2.537	635	211	3.383	135	1.970	1.108	597	138	62	60	55	31	22
1929	2.870	746	237	3.853	154	2.260	1.199	1.108	155	56	55	50	34	21
1930	2.362	577	183	3.124	114	1.732	1.068	1.776	132	55	52	48	34	16
Maj 1930	2.086	454	131	2.671	107	1.372	937	2.150	124	55	43	39	26	19
Czerwiec "	1.967	476	134	2.577	112	1.377	950	2.136	118	53	53	49	26	18
Kwiecień 1931	2.237	514	151	2.902	116	1.373	1.101	1.919	120	51	48	44	24	15
Maj " ¹⁾	2.129	426	122	2.677	111	1.273	1.155	2.020	109	53	43	38	23	16
Czerwiec "	2.147	470	151	2.768	115	1.288	1.182	2.038

Wytwórczość hutnicza (w tys. tonn)

Rynek pracy (w tys.)²⁾

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	HUTNICTWO ŻELAZA I STALI						HUTNICTWO CYNKU I OŁOWIU				ILOŚĆ ZATRUDNIONYCH				Zarejestrowani bezrobotni		
	Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytwórczość hut			Zbyt		Wydobycie rudy kraj.	Import rudy	Wytw. hut		Eksp. cynku	Górnictwo	Hutnictwo		Przemysł	Roboty publiczne
			Surowki	Stali	Wytw. wałcowni	W kraju	Eksp. port			Cynku	Ołowiu						
1927	45	59	56	104	77	44	13	87	18	13	2,5	13	145	58	587	16	165
1928	58	46	57	120	87	59	13	92	17	13	3,0	11	147	67	649	17	126
1929	55	61	59	115	80	42	19	94	18	14	3,0	12	164	60	557	16	185
1930	40	31	40	103	76	31	35	88	20	15	3,2	12	151	56	527	32	228
Maj 1930	39	30	41	114	81	24	30	88	17	15	2,7	15	148	56	534	40	228
Czerwiec "	36	23	37	91	70	23	24	79	16	14	3,5	10	147	56	528	51	207
Kwiecień 1931	26	18	33	87	63	14	29	66	16	12	2,7	12	136	47	448	22	355
Maj " ¹⁾	26	37	34	106	72	20	39	54	11	12	2,8	12	132	46	454	30	320
Czerwiec "	18	24	103	78	18	48	50	14	11	2,2	12	276

Handel zagraniczny Polski.

Przewóz towarów na kolejach polskich³⁾

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNIE WZGL. W MIESIĄCU	PRZYWÓZ		WYWÓZ		SALDO		Należano na P. K. P. ⁴⁾	Przyjęto od kolei zagr.	Tranzyt	Ogółem
	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.	w tys. tonn	w milj. zł.				
1927	409	241,0	1.696	209,6	+ 1.287	- 31,4	14.400	693	1.105	16.198
1928	430	280,1	1.702	209,0	+ 1.272	- 71,1	15.639	643	1.131	17.413
1929	424	259,4	1.753	234,4	+ 1.329	- 25,0	16.211	604	1.175	17.990
1930	298	187,2	1.577	202,8	+ 1.289	+ 15,6	13.378	441	1.105	14.924
Maj 1930	296	196,7	1.432	199,2	+ 1.136	+ 2,5	11.693	433	1.080	13.206
Czerwiec "	239	177,4	1.338	169,3	+ 1.099	- 8,1	12.132	417	1.197	13.746
Kwiecień 1931	231	142,9	1.479	168,7	+ 1.248	+ 25,8	11.024	360	1.141	12.525
Maj " ¹⁾	272	137,1	1.503	168,6	+ 1.231	+ 31,5	11.189	337	1.099	12.625
Czerwiec " ¹⁾	240	129,4	1.578	161,6	+ 1.338	+ 32,2

¹⁾ Dane tymczasowe. ²⁾ Na koniec roku wzgl. miesiąca. ³⁾ Przeciętnie dziennie w wagonach 15-tonnowych

⁴⁾ Wraz z naładunkiem w obrębie w. m. Gdańska.

Wskaźniki cen hurtowych

KRAJ	Rodzaj wskaźnika	Podstawa obliczenia	1928	1929	1930	1931	
						Styczeń	Maj
Polska	Artykuły rolne " przemysłowe Ogólny	1927 = 100	97,2	85,7	68,5	56,5	66,8
			104,2	103,3	94,1	86,0	81,0
			101,0	95,7	82,4	72,3	74,6
Anglja	Board of Trade	styczeń 1914 = 100	119,7	113,4	97,6	85,7	88,4
			140,3	136,5	119,5	106,9	104,4
Francja			620,6	611,4	535,5	483,7	470,1
Niemcy	Urządowy	1913 = 100	140,0	137,2	124,6	115,2	113,3
Stany Zjednoczone	Bureau of Labour	1913 = 100	140,0	138,3	123,8	112,3	105,9 ²⁾
Polska	Koszty utrzym. w Warsz.	1927 = 100	103,2	105,5	99,6	92,9	92,2

1) W walucie przedwojennej.

2) Za kwiecień.

Ceny hurtowe ważniejszych artykułów

Artykuł	Miejsce notowania	Gatunek i waga	2.VI.31	16.VI.31	23.VI.31	30.VI.31
Pszennica	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	35—36	33—33 50	31—32	30—31
"	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	32.50—33	30—30,50	27,50—28	27—27 50
"	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	268—270	274—276	272—274	270—272
"	Nowy York	za buszel	—	57 1/2	57 1/2—57 5/8	57 3/4
Zyto	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	29.50—30	29.50—30,3	27.75—28.25	28—28.25
"	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	28.75	27.75—28	25.50—25.75	26—26.25
"	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . .	196—198	203—205	211—213	213—215
"	Chicago	w cts. za buszel. . . .	37 3/8	37 1/4	37 1/2	37
Jęczmień	Warszawa	na kaszę w zł. za 100 kg.	28—28.50	28—28.50	28—28.50	28—28.50
"	Poznań	przem. w zł. za 100 kg. .	27—28	27—28	27—28	26.50—27.50
"	Berlin	{pastewny i przemiałowy} {w RM. za 1000 kg. . . .}	216—233	196—212	188—203	180—198
Owies	Warszawa	w zł. za 100 kg. . . .	33—34	32—33	31—32	30.50—31.50
"	Poznań	w zł. za 100 kg. . . .	30—31.	29.50—30.50	28.50—29.50	28—29
"	Berlin	w RM. za 1.000 kg. . . .	182—187	178—181	171—175	166—170
"	Chicago	w cts. za buszel. . . .	26 1/2	25 1/2	26 7/8	30 1/2
Bydło rogate	Poznań	wół w zł. za 100 kg. . .	100—108	104—108	104—106	—
"	"	krowa w zł. za 100 kg. .	80—90	86—94	84—94	—
Nierogaczna	"	w zł. za 100 kg. . . .	92—96	102—106	112—118	—
"	Praga	polsk. za 100 kg. k. c. . .	5.50—7.10	6.00—7.50	6.00—7.50	7.00—7.60
"	Wiedeń	mięś wszyl. a. za 100kg. .	0.90—1.15	1.06—1.50	0.90—1.30	1.25—1.65
Jaja	Warszawa	w zł. za 1440 szt. . . .	120	130	130	125
"	Berlin	w fen. za 1 szt. pol. norm	5 3/4—6	—	—	—
"	Londyn	w sh. i d. za 120szt. nieb.	4.9—6.6	4.6—6.3	5.0—7.0	5.0—7.0
Masło	Warszawa	w zł. za 1 kg., 1 gat. . . .	3.60	3.60	3.40	3.40
"	Berlin	w RM. za 50 kg. 1 gat. . .	125	121—	118.—	118.—
"	Londyn	w sh. za ctw. pols. . . .	—	100—104	94—100	90—98
Węg. kamien.	Dane Min.	G/Śląski sh. za 1.000kg.	11/0	—	—	11/0 ¹⁾
"	Prz. i Han.	Dabr. sfob. Gd.-Gdynia	10/3	—	—	10/3 ¹⁾
"	Newcastle	Najl. gaz. Durham sh. za lt.	—	—	14/6	—
"	Cardiff	admir. sh. za lt. . . .	—	—	20/0	—
Żel.-surówka	Londyn	Clev. III sh. za lt. . . .	58 1/2	58 1/2	58 1/2	58 1/2
"	G. U. Stat.	Pol. Nr. 1 zł za 1.000 kg.	—	—	220 ¹⁾	—
Miedź	Londyn	£ za lt (1.016 kg.). . . .	35 1/16—35 1/8	34 1/2—34 9/16	36 1/8—36 1/4	38 1/2—38 5/8
Cynk	"	" " " " " " " " " "	9 13/16	10 7/8—11 1/8	12 3/8—12 11/16	13 7/16—13 9/16
Ołów	"	" " " " " " " " " "	10 11/16	11 1/16—11 1/2	12—12 7/16	13 1/16—13 3/4
Cyna	"	" " " " " " " " " "	100 5/8—100 3/4	102 3/8—102 1/2	108 1/4—108 3/8	114 1/8—114 1/4
Kauczuk	"	d per lb	3	3 1/8—3 3/16	3 3/16—3 5/16	3 3/8—3 5/16
Bawełna	Brema	cts. per. lb.	9.80	9.87	10.67	10.69
"	Liverpool	d " " " " " " " " " "	4.49	4.55	5.02	5.18
Wełna	Bradford	" " " " " " " " " "	23	22	21	22
Juta	Londyn	£ za lt. (1.016 kg.) . . .	16.7/6	16.10	16.10	16.2/6
Konopie	"	" " " " " " " " " "	17.10	18.5	18.5	—
Ropa naft.	Nowy York	\$ per barrel	1.25—1.75	1.00—1.50	1.00—1.50	1.00—1.50
Nafta	"	cts. per gall.	12.25	12.25	12.25	12.25
Ropa naf. pol.	Borysław	\$ za cysternę „Borysław”	—	—	—	204.80

1) Przeciętnie w czerwcu 1931 r.

Rada Nadzorcza

Prezes Rady:

Dr. ROMAN GÓRECKI

Zastępca Prezesa:

Dr. FELIKS MACISZEWSKI

Członkowie:

Dr. LEON BARAŃSKI

Inż. JERZY DRECKI

Inż. KAZIMIERZ GÓRSKI

WŁADYSŁAW KORSAK

JÓZEF KOZUCHOWSKI

Inż. ANTONI OLSZEWSKI

Dr. ADAM ROSE

Komisarz Rządowy:

WITOLD BRONIEWSKI

Zastępcy Kom. Rząd.:

STEFAN RYBAŁTOWSKI

WITOLD PAWŁOWICZ

Zarząd Banku

Prezes Banku:

Dr. ROMAN GÓRECKI

Naczelnny Dyrektor:

VACAT

Zastępcy Nacz. Dyr.:

WACŁAW KONDESKI

Dr. FELIKS MERUNOWICZ

Dyrektorzy:

Dr. LEON BARYSZ

Dr. TADEUSZ GARBUSIŃSKI

Dr. ADAM PAWLIKOWSKI

Dr. MIECZYSLAW SZENK

Oddziały:

Biała (Bielsko), Białystok,
Bydgoszcz, Drohobycz,
Gdynia, Katowice, Kołomyja,
Kraków, Lublin, Lwów,
Łódź, Łuck, Poznań, Radom,
Równe, Stanisławów,
Tarnów, Wilno, Włocławek

Bank Gospodarstwa Krajowego
Warszawa

Bilans surowy z dnia 31 maja 1931 r.

STAN CZYNNY

Dział Handlowy.

1. Kasa i sumy do dyspozycji	Zł.	38,193,553.92
2. Papiery procentowe, akcje i udziały	"	75,997,910.51
3. " " własnej emisji	"	50,517,335.32
4. Weksle zdyskontowane	"	161,799,558.54
5. Pożyczki krótkoterminowe	"	151,177,744.52
6. Banki	"	21,517,016.50
7. Pożyczki gotówkowe długoterminowe	"	35,812,860.47
8. " " komunalne	"	52,110,614.31
9. " budowlane z fund. wł.	"	14,997,609.26
10. " zwaloryz. b. Instyt. sfuzj.	"	5,243,934.77
11. Inne aktywa	"	43,546,559.53
	Zł.	650,914,697.65

Dział emisyjny.

12. Pożyczki emisyjne	Zł.	760,006,112.51
13. Inne aktywa dz. emisyjnego	"	27,239,259.67
14. Saldo w dziale handlowym	"	24,823,997.53
	Zł.	812,069,369.71

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

15. Pożyczki budowlane	Zł.	298,620,741.53
16. Kredyty sanacyjne dla banków	"	35,450,070.36
17. Kredyty dla Kooprolnej i in	"	48,277,224.41
18. Różne kredyty	"	205,208,843.38
19. Saldo w dziale handlowym	"	1,211,010.92
	Zł.	588,767,890.61
20. Inkaso	Zł.	2,051,751,957.97
21. Gwarancje i akceptacje	"	10,503,070.95
	"	44,304,615.86
	Zł.	2,106,559,644.78

STAN BIERNY

Dział Handlowy.

1. Kapitał zakładowy	Zł.	150,000,000.—
2. Rezerwy	"	46,844,483.91
3. Wkłady a vista	"	128,276,983.25
4. " terminowe	"	114,573,820.57
5. Redyskonto weksli	"	47,899,730.63
6. Banki	"	70,556,549.99
7. Inne pasywa	"	66,728,120.85
8. Saldo działu emisyjnego	"	24,823,997.53
9. " " operacyj ze Skarbem Państwa	"	1,211,010.92
	Zł.	650,914,697.65

Dział emisyjny.

10. Specj. rezerwa dla pap. wart. wł. em.	Zł.	17,293,114.39
11. Emisje	"	760,006,112.51
12. Inne pasywa działu emisyjn.	"	34,770,142.81
	Zł.	812,069,369.71

Dział operacyj ze Skarbem Państwa.

13. Lokaty Skarbu Państwa:		
a) fundusze budowlane	Zł.	313,104,637.35
b) " sanac. dla banków	"	45,156,863.13
c) " ex re Kooprolnej	"	36,327,102.33
d) różne lokaty	"	194,179,287.80
	Zł.	588,767,890.61
14. Różni za inkaso	Zł.	2,051,751,957.97
15. Zobow. z tyt. gwarancji i akceptacji	"	10,503,070.95
	"	44,304,615.86
	Zł.	2,106,559,644.78